

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2026-72735 van:

mevrouw XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de afdeling Volte 1C, onderdeel van De Woenselse Poort, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie heeft op 29 juni 2026 een klachtformulier ontvangen, gedateerd op 27 juni 2026, alsmede een uitbreiding van deze klacht op 3 juli 2026, gedateerd op 3 juli 2026, van mevrouw XXXX, hierna te noemen klaagster.

De klachtencommissie heeft op 6 juli 2026 een verweerschrift ontvangen van de regiebehandelaar van klaagster, de heer XXXX, GZ-psycholoog. Als bijlagen ontving de klachtencommissie een zorgplan van 31 januari 2026, rapportages van 25 juni 2026 tot en met 2 juli 2026, een Individueel Programma Plan van 13 juli 2025, een zorgplanbespreking van 26 maart 2026 en de aanzeggingsbrief ten aanzien van de kast/kamercontrole van 2 juli 2026. Verweerder heeft zich bij het formuleren van het verweerschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, juriste verbonden aan De Woenselse Poort.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 9 juli 2026. Klaagster en verweerder waren aanwezig. Verder waren aanwezig mevrouw XXXX, mevrouw XXXX (toehoorder) en de voorzitter, de leden en secretaris van de klachtencommissie.

2. Inhoud van de klacht

De klachten van klaagster richten zich tegen:

- de maatregel van verplichte zorg in de vorm van beperking van bewegingsvrijheid d.d. 22 juni 2026; en
- de kast- en kamerdoorzoeking d.d. 2 juli 2026.

3. Standpunt van klaagster

Klaagster verzoekt de klachtencommissie om haar klacht gegrond te verklaren. Klaagster klaagt tegen het opgelegd krijgen van een individueel programma vanwege een positieve urinecontrole, het ontbreken van een aanzeggingsformulier ten aanzien van het opgelegde individuele programma en het ontbreken van ondertekening van het zorgplan, waarmee klaagster niet akkoord gaat;

Kort weergegeven vindt klaagster dat zij in haar vrijheden wordt beperkt terwijl de betrouwbaarheid en de interpretatie van het resultaat van de urinecontrole d.d. 22 juni 2026 door haar wordt betwist. Volgens haar kan de uitslag van de urinecontrole van 22 juni jl. ook zijn veroorzaakt door andere factoren dan alcoholconsumptie.

Ten aanzien van de kast- en kamercontrole is klaagster van mening dat deze niet heeft plaatsgevonden volgens de vereisten die de wet aan verplichte zorg stelt. De kast- en kamercontrole was niet doelmatig, subsidiair en proportioneel. Door de positieve urinecontrole van 22 juni jl. ontstond de verdenking dat klaagster alcohol had genuttigd. Klaagster heeft geprobeerd om met haar behandelteam in gesprek te komen en de alternatieve oorzaken van de positieve test te bespreken. Vervolgens vond een kast- en kamercontrole plaats. Hierdoor voelde klaagster zich niet serieus genomen, omdat naar het gevoel van klaagster de conclusie alcoholconsumptie vaststond.

4. Standpunt van verweerder

Verweerder stelt zich in het verweerschrift op het standpunt dat de klacht van klaagster ongegrond dient te worden verklaard. Daartoe voert verweerder het volgende aan.

Naar aanleiding van het positieve resultaat van een urinecontrole en een daaropvolgende niet uitgevoerde urinecontrole, heeft klaagster een individueel programma opgelegd gekregen. Verweerder geeft aan dat dit volgens de afspraken in het individuele plan is gebeurd. De kast- en kamercontrole is eveneens uitgevoerd volgens de afspraken bij vermoedens van alcoholgebruik.

Verweerder geeft aan dat klaagster in het verleden heeft gefraudeerd met urinecontroles. Het gebruik van alcohol is een directe risicofactor is voor delictgedrag, waardoor zowel in het zorgplan als in een individueel programma-plan afspraken met klaagster zijn gemaakt omtrent abstinentie en urineonderzoeken. De consequentie bij een positieve uitslag is een beperking in de bewegingsvrijheid. Na de positieve uitslag van de urinecontrole van 22 juni 2026 heeft klaagster op 26 juni 2026 geen urinecontrole ingeleverd, waarna het individuele programma is ingezet. Bij het niet (tijdig) inleveren van een urineonderzoek wordt de uitslag gelijkgesteld aan een positieve uitslag. Daar komt bij dat klaagster zich (in eerste instantie) niet verzette, aldus verweerder.

Klaagster heeft bij het aanzeggen van het individuele programma op 26 juni 2026 aangegeven dit te accepteren en heeft tegen deze beslissing geen verzet getoond. Verweerder stelt voor om de klacht deels gegrond te laten verklaren, vanaf de dag dat klaagster haar beklag heeft gedaan, te weten 30 juni 2026.

Voor het uitvoeren van een kast- en kamercontrole bestond een gegrond vermoeden van alcoholgebruik. Dit is gelegen in de geschiedenis van klaagster, waarin alcoholgebruik een risicofactor is voor delictgedrag, een positieve uitslag en een niet tijdig ingeleverd urineonderzoek. Aangezien klaagster niet beschikt over een verlofmodaliteit en zich dus niet buiten de accommodatie begeeft, bestond het vermoeden van de aanwezigheid van alcohol op haar kamer. Dit heeft geleid tot het uitvoeren van een kastkamercontrole op 2 juli 2026. Hiertoe is haar een schriftelijke mededeling ex. art. 8:14 Wvvgz overhandigd. De kast-kamercontrole heeft volgens de eisen die de wet hieraan stelt uitgevoerd, aldus verweerder.

5. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat aan klagster de maatregel terbeschikkingstelling met dwangverpleging is opgelegd op grond van artikel 37a en 37b WvSr op 16 juni 2020, zonder einddatum. Op de personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis, is op grond van artikel 9:1 Wvggz de klachtprocedure van deze wet van toepassing.

Klaagster klaagt over de beslissing tot het opleggen van een beperking in de bewegingsvrijheid (art. 9.9 Wvggz) en een kast/kamercontrole (art. 8:14 Wvggz). Op grond van artikel 10:3 onder j en x Wvggz kan klagster over deze beslissingen een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om deze klacht van klagster te beoordelen.

6. De beoordeling van de klachten

Verplichte zorg of behandeling is een ingrijpende inbreuk op het zelfbeschikkingsrecht en de lichamelijke integriteit van een patiënt. Om die reden dienen zowel procedurele als inhoudelijke waarborgen in acht te worden genomen alvorens te kunnen overgaan tot het verlenen van verplichte zorg, in casu de maatregelen om verplichte zorg toe te passen in de vorm van de beperking van de bewegingsvrijheid en de kast- en kamerprogramma.

De beperking van de bewegingsvrijheid

De klachtencommissie stelt voorop dat zij niet oordeelt over de betrouwbaarheid en/of de interpretatie van de testuitslag van een urinecontrole. Tijdens de mondelinge behandeling heeft de klachtencommissie bij klager en verweerder nagevraagd of de urinecontrole op 22 juni jl. op de gebruikelijke wijze is uitgevoerd. Beide partijen hebben die vraag bevestigend beantwoord. Vanwege de als gebruikelijk verlopen procedure beschouwt de klachtencommissie de uitslag van de urinecontrole als een vaststaand gegeven. De betrouwbaarheid en interpretatie van de urinetest en testuitslag vallen buiten de expertise en bevoegdheden van deze klachtencommissie.

Op grond van de Wvggz dient verplichte zorg schriftelijk te worden aangezegd, waarbij klager had moeten worden geïnformeerd over de motivering van de beslissing, de mogelijkheid tot het indienen van een klacht en de mogelijkheid om schorsing van de beslissing te verzoeken. Het staat niet ter discussie dat de beperking van de bewegingsvrijheid niet volgens het daartoe bestemde formulier werd aangezegd. Blijkens de voorgangsrapportages vanaf 26 juni 2026, de dag waarop de beperking van de bewegingsvrijheid werd ingezet, maakte de klagster duidelijk het niet eens te zijn met de beslissing om haar te beperken in de bewegingsvrijheid. De klachtencommissie ziet daarom - anders dan verweerder - wel degelijk verzet en wel vanaf 26 juni 2026. Een verwijzing naar het individuele plan volstaat in het geval van verzet niet. De procedurele vereisten voor verplichte zorg zijn niet in acht genomen en in zoverre is de klacht van klagster **gegrond**.

Voorts is de klachtencommissie van oordeel dat beperking van de bewegingsvrijheid wel voldoet aan de inhoudelijke vereisten die de wvvgz stelt. Naar aanleiding van de positieve uitslag van de urinecontrole van 22 juni jl. en de gemiste urinecontrole op 26 juni jl. bestond een ernstig vermoeden van alcoholgebruik. Blijkens de stukken en hetgeen ter zitting is besproken, staat vast dat alcoholgebruik ernstige gevolgen kan hebben voor de gezondheid en het welzijn van klaagster. Door het inzetten van het individuele programma kon de kans op alcoholinname, met voorts de schadelijke gevolgen voor klaagster, beperkt worden. Daar komt bij dat de beperking niet langer heeft geduurd dan tot de eerstvolgende schone en valide uitslag van de urinecontrole. In zoverre is de beperking van de bewegingsvrijheid noodzakelijk, proportioneel en doelmatig.

De kast- en kamercontrole

Aan de kast- en kamercontrole lagen dezelfde feiten en omstandigheden ten grondslag, die zal de klachtencommissie niet opnieuw bespreken. Met dien verstande dat aan de kast- en kamercontrole op 2 juli 2026 wel een correcte schriftelijke aanzegging voorafging. Aan de formele vereisten van verplichte zorg is op dit punt wel voldaan.

Wat betreft de kast/kamercontrole mag de zorgverlener op grond van art. 8:14 Wvvgz een beslissing nemen tot onderzoek van de woonruimte van betrokkene binnen de accommodatie, bij het gegronde vermoeden van aanwezigheid binnen de accommodatie van voorwerpen die betrokkene niet in zijn/haar bezit mag hebben, ter voorkoming van een noodsituatie. Zoals besproken bestond een ernstig vermoeden van alcoholgebruik. Omdat klaagster geen verlof had en dus buiten de instelling geen alcohol tot zich kon nemen, bestond het vermoeden van aanwezigheid van alcohol op de kamer van klaagster. De controle op alcohol acht de klachtencommissie dan ook noodzakelijk, doelmatig en proportioneel. De klachtencommissie verklaart de klacht van klager op dit punt **ongegronnd**.

7. Schadevergoeding

Nu de klacht van klaagster ter zake van de beperking van de bewegingsvrijheid formeel gegrond is verklaard, is de klachtencommissie bevoegd om ten laste van de instelling aan klaagster een schadevergoeding toe te kennen. Klaagster heeft ter zitting aangegeven dat zij goed op de hoogte is van de mogelijkheid om tegen beslissingen tot verplichte zorg een klacht in te dienen. In zoverre is haar rechtspositie niet geschaad doordat de beslissing niet op schrift was gesteld. Gelet op alle omstandigheden kent de klachtencommissie aan klaagster een schadevergoeding toe van € 15,-. Voor de hoogte van dit bedrag heeft de klachtencommissie aansluiting gezocht bij de Oriëntatiepunten schadevergoeding in verplichte zorgzaken.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht, gericht tegen de beslissing tot:

- de beperking van de bewegingsvrijheid op 26 juni 2026 **GEGROND**;
- de kast- en kamercontrole op 2 juli 2026 **ONGEGROND** ;
- kent aan klaagster toe een schadevergoeding van € 15,- ten laste van de instelling.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 23 juli 2026 door de klachtencommissie, bestaande uit mevrouw XXXX, voorzitter, en de leden mevrouw XXXX, psychiater, en de heer XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.

Tegen de beslissing van de klachtencommissie, op grond van de Wvvgz, staat binnen 6 weken beroep open bij de rechtbank Oost-Brabant, Leeghwaterlaan 8 te 's-Hertogenbosch:

Artikel 10:7 Wvvgz luidt:

- 1. Nadat de klachtencommissie een beslissing heeft genomen of indien de klachtencommissie niet tijdig een beslissing heeft genomen, kan betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht.*
- 2. De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken na de dag waarop de beslissing van de klachtencommissie aan de verzoeker is meegedeeld, dan wel zes weken na de dag waarop de klachtencommissie uiterlijk een beslissing had moeten nemen.*